

4 Etická výchova v základním vzdělávání

Od 1. září 2010 byl zařazen do RVP ZV doplňující vzdělávací obor (dále „DVO“) Etická výchova, který rozvíjí sociální dovednosti zaměřené nejen na vlastní prospěch, ale také na prospěch jiných lidí a celé společnosti, na samostatné pozorování s následným kritickým posouzením a vyvozením závěrů pro praktický život, samostatnost při hledání vhodných způsobů řešení problémů, správné způsoby komunikace, respekt k hodnotám, názorům a přesvědčení jiných lidí, schopnost vcítit se do situací ostatních lidí, pozitivní představu o sobě samém a schopnost účinné spolupráce.¹

Etickou výchovu lze začlenit také do různých dalších, samostatných vzdělávacích oblastí – Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a jeho svět, Člověk a společnost, Člověk a příroda, Člověk a kultura, Člověk a zdraví a dalších doplňujících vzdělávacích oborů. Etická výchova má za cíl především naučit žáky navazovat a rozvíjet uspokojivé vztahy, vést žáky k ovládnutí vlastního chování, rozvinout u žáků schopnost vcítit se do situací ostatních lidí a respektovat vzájemné odlišnosti.

4.1

Zařazení etické výchovy do vzdělávání

Téměř dvě třetiny oslovených základních škol (64,9 % škol) mají ve svém školním vzdělávacím programu (dále „ŠVP“) etickou výchovu (nebo její prvky/témata) zařazenu.

Další informace se vztahují pouze ke školám, které nemají etickou výchovu zařazenu ve svém školním vzdělávacím programu. Tabulka č. 2 ukazuje uváděné důvody, proč školy nemají etickou výchovu zavedenu.

Tabulka 2

Z jakých důvodů nebyla etická výchova ve škole zavedena? – podíl škol (v %)

Důvod	ZŠ jen s 1. stupněm	ZŠ plně organizovaná	Celkem
Nezájem vedení školy	1,5	2,0	1,8
Nezájem pedagogů	3,7	4,1	3,9
Nedostatek časové dotace	48,9	55,4	52,3
Absence proškoleného pedagoga	30,4	33,1	31,8
Neproškolený pedagogický sbor	40,0	26,4	32,9
Nedostatek učebnic a pomůcek pro výuku	21,5	15,5	18,4
Nevyhovující obsah etické výchovy	1,5	4,7	3,2
Nedostatek finančních prostředků	16,3	7,4	11,7
Nutnost změny ŠVP	34,1	27,0	30,4
Jiný důvod	23,7	38,5	31,4

Více než polovina ze škol, které nezavedly etickou výchovu do ŠVP, ji nezavedla z důvodu nedostatku časové dotace, přičemž tento důvod uváděly plně organizované základní školy častěji než školy jen s 1. stupněm. Pro přibližně třetinu základních škol představuje zavádění dalších vzdělávacích témat organizační, časový, personální nebo jiný problém. Jako jiný

1 Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007. Dostupné z: <http://www.vuppra-ha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPZV-pomucka-ucitelum.pdf>